

Resume: Ordforråd i coronaens tid

Andersen, Thomas Hestbæk & Meline, Thrine Victoria Jarnot, Dansk Sprognævn

Nøgleord: ordforråd, leksik, sprogsystemet, semiotisk historie, grammatisk metafor

Konferencens tema er ”SFL og socialesemiotikk i møtte med lokale og globale udfordringer”. På alle niveauer – globalt og lokalt, samfundsmæssigt og individuelt, privat og offentligt, på arbejde og i fritiden, fysiologisk og psykologisk, etc. – har coronapandemien været en udfordring for os alle. Måske det mest udfordrende livsvilkår de seneste par år(?), også selvom vi aktuelt har krig i Europa. Så coronaen vil være udfordringen, og hovedspørgsmålet vil være: Hvilke spor har pandemien sat sig sprogligt?

Dette spørgsmål besvarer vi fra forskellige analytiske vinkler som til sammen giver et indblik i hvordan dansk udviklede sig i det første år af pandemien, altså i 2020, hvor sprogsamfundets kreativitet var exceptionel.

Vi præsenterer et overblik over de ord som kom ind i dansk eller som kan siges at være blevet genoplivet som følge af coronapandemien. Ordene er høstet fra Dansk Sprognævns korpus (ca. 4 mia. ords løbende tekst; primært medietekster). Vi klassificerer de mere end 150 ord som det drejer sig om, idet vi analyserer (i) deres form, (ii) deres ideationelle betydning og (iii) deres interpersonelle toning (– hvor det er muligt). Helt fundamentalt trækker vores analyse på Hallidays idé om ’lexis as most delicate grammar’ (1961), og vores analyser (af forskelle og ligheder) kortlægges via systemnetværk, altså paradigmatiske.

Studiet af de enkelte ord kan med rette betragtes som et *systemisk-funktionelt* studie, men nok kun i mindre grad som et *socialesemiotisk* studie, idet vi arbejder med en liste af ord uden nogen umiddelbar kontekst (jf. fx Hodge & Kress 1988, p. 12). Dette råder vi bod på ved at bevæge os fra det systemiske overblik til en mere indgående analyse af den semiotiske historie bag to af de mest brugte ord i Danmark i 2020, nemlig ’samfundssind’ og ’restriktion’.

Referencer

- Halliday, Michael A.K. (1961): “Categories of the theory of grammar”. I: Michael A.K. Halliday (2002): *On Grammar. Collected Works of M.A.K. Halliday, volume 1*. London & New York: Continuum. 37-94.
- Hodge, Gunther & Robert Kress (1988): *Social Semiotics*. London: Polity Press.

Thomas Hestbæk Andersen er direktør for Dansk Sprognævn og forfatter til en lang række artikler, bogkapitler og lærebøger om den systemisk-funktionelle organisering af dansk. Thrine Victoria Jarnot Meline er studentermedhjælper og forskningspraktikant i Dansk Sprognævn.